

MINTAQALARDA SANOAT KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATI

Madina Hamidova

stajyor o'qituvchi, magistrant (2-bosqich)

Buxoro davlat universiteti

Buxoro shahri, O'zbekiston.

e-mail: madinahamidova1206@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18506107>

Annotatsiya. Mazkur tezisda sanoat korxonalarining innovatsion faoliyati rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar mintaqaviy kesimda tahlil qilingan. Tadqiqotda innovatsion faoliyatning sanoat tarmog'ining barqaror rivojlanishidagi o'zni yoritilib, hududlar kesimida innovatsion faollik darajasining farqlanish sabablari ochib berilgan. Innovatsiyalar sanoat korxonalarida texnologik yangilanishlarni jadallashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini oshirish hamda raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish imkonini beruvchi muhim omil sifatida baholangan.

Tezisda sanoat korxonalarida innovatsion faoliyat rivojlanishiga innovatsion infratuzilma, investitsiya muhiti, boshqaruv mexanizmlari hamda kadrlar salohiyatining ta'siri tahlil qilinadi.

Hududlar o'rtasidagi iqtisodiy va institutsional farqlar innovatsion faoliyatni shakllantirishda muhim rol o'ynashi asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirishda mintaqaviy yondashuv zarurligini ko'rsatadi hamda hududiy innovatsion siyosatni takomillashtirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: innovatsion faoliyat, sanoat korxonalari, mintaqaviy rivojlanish, innovatsion infratuzilma, investitsiya muhiti, kadrlar salohiyati

Аннотация. В данном тезисе проанализированы факторы, влияющие на развитие инновационной деятельности промышленных предприятий в региональном разрезе. В исследовании раскрыта роль инновационной деятельности в обеспечении устойчивого развития промышленного сектора, а также выявлены причины дифференциации уровня инновационной активности по регионам. Инновации рассматриваются как важный фактор технологического обновления, повышения производственной эффективности и конкурентоспособности продукции.

Особое внимание уделено влиянию инновационной инфраструктуры, инвестиционного климата, механизмов управления и кадрового потенциала на развитие инновационной деятельности промышленных предприятий. Установлено, что региональные экономические и институциональные различия оказывают существенное влияние на формирование и реализацию инновационных процессов. Полученные результаты обосновывают необходимость применения регионального подхода к развитию инновационной деятельности и могут быть использованы при формировании региональной инновационной политики.

Ключевые слова: инновационная деятельность, промышленные предприятия, региональное развитие, инновационная инфраструктура, инвестиционный климат, кадровый потенциал

Abstract. *This abstract analyzes the factors influencing the development of innovative activity in industrial enterprises from a regional perspective. The study highlights the role of innovation in ensuring sustainable development of the industrial sector and identifies the reasons for regional differences in the level of innovative activity. Innovation is considered a key factor in accelerating technological renewal, improving production efficiency, and enhancing product competitiveness.*

Special attention is given to the impact of innovation infrastructure, investment environment, management mechanisms, and human capital on the development of innovative activity in industrial enterprises. The study shows that regional economic and institutional differences significantly affect the formation and implementation of innovation processes. The findings emphasize the necessity of a regional approach to the development of innovative activity and provide a basis for formulating practical recommendations for improving regional innovation policy.

Keywords: *innovative activity, industrial enterprises, regional development, innovation infrastructure, investment environment, human capital.*

Hozirgi sharoitda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish bilan chambarchas bog'liqdir. Innovatsiyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, mahsulot raqobatbardoshligini ta'minlash hamda mintaqalararo iqtisodiy tafovutlarni kamaytirishda muhim omil hisoblanadi. Shu jihatdan, sanoat korxonalarining innovatsion faoliyatini mintaqalar kesimida o'rganish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, innovatsion faoliyat mintaqalarning iqtisodiy rivojlanishida muhim omil sifatida namoyon bo'lib, hududlar o'rtasidagi iqtisodiy farqlarni kamaytirishga xizmat qiladi.

Ilmiy adabiyotlar va amaliy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatning rivojlanish darajasi hududlar kesimida bir xil emas. Bu holat mintaqalarning iqtisodiy salohiyati, ishlab chiqarish infratuzilmasi, moliyaviy resurslarga ega bo'lish darajasi hamda kadrlar tayyorlash tizimi bilan chambarchas bog'liq. Ayrim hududlarda innovatsiyalar korxona faoliyatining muhim tarkibiy qismi sifatida shakllangan bo'lsa, boshqa mintaqalarda innovatsion faoliyat ko'proq alohida tashabbuslar yoki cheklangan loyihalar doirasida amalga oshirilmoqda.

Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni shakllantirishda innovatsion infratuzilmaning mavjudligi alohida ahamiyat kasb etadi. Texnoparklar, ilmiy-tadqiqot muassasalari, innovatsion markazlar hamda moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlarining rivojlanganligi innovatsion jarayonlarning izchil va tizimli amalga oshirilishiga sharoit yaratadi. Shu bilan birga, samarali boshqaruv tizimi va strategik rejalashtirish innovatsion faoliyatni sanoat korxonalari faoliyatiga muvaffaqiyatli integratsiya qilish imkonini beradi.

Hududlar kesimida innovatsion faoliyat rivojlanishiga ta'sir etuvchi muhim omillardan biri investitsiya muhitidir. Investitsiya resurslariga keng kirish imkoniyatiga ega bo'lgan mintaqalarda sanoat korxonalarining innovatsion faolligi yuqori bo'lishi kuzatiladi. Aksincha, investitsiya imkoniyatlari cheklangan hududlarda innovatsion jarayonlar sekin rivojlanadi va ko'proq tashqi moliyaviy manbalarga bog'liq holda amalga oshiriladi.

Shuningdek, sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatning samaradorligi kadrlar salohiyatiga bevosita bog'liqdir. Yuqori malakali mutaxassislar, muhandislar va texnik xodimlarning yetarli darajada mavjudligi innovatsiyalarni ishlab chiqish va joriy etish jarayonini jadallashtiradi. Ayrim mintaqalarda kadrlar tayyorlash tizimining zaifligi innovatsion faoliyatning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Xulosa qilib aytganda, sanoat korxonalarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish mintaqaviy xususiyatlarni hisobga olgan holda amalga oshirilishi lozim. Innovatsion infratuzilmani rivojlantirish, investitsiya muhitini yaxshilash, boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish hamda kadrlar salohiyatini oshirish sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni kuchaytirishning asosiy yo'nalishlari hisoblanadi.

Mazkur tezisda bayon etilgan fikrlar mintaqalarda sanoat korxonalarining innovatsion faoliyatini rivojlantirish bo'yicha ilmiy-amaliy yondashuvlarni shakllantirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. Innovatsion rivojlanishni qo'llab-quvvatlash va innovatsiyalarni joriy etishga oid normativ-huquqiy hujjatlar. — Toshkent, 2019–2023.
2. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. O'zbekiston Respublikasida sanoat korxonalari faoliyatiga oid statistik ma'lumotlar. — Toshkent, 2024–2025.
3. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi. Hududlar kesimida sanoat korxonalari va innovatsion faoliyat ko'rsatkichlari. — Toshkent, 2025.
4. Xolmirzayev U. A. Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni boshqarish tizimini takomillashtirish. — Toshkent, 2023.
5. Dedajanov B., Murodaliyeva M. Sanoat korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish omillari. // *Iqtisodiyot va innovatsiyalar*, 2024, №4.
6. Abdurahmonov Q. X. Mintaqaviy iqtisodiyot va hududiy rivojlanish nazariyasi. — Toshkent: Iqtisodiyot, 2021.
7. Karimov I. A. Iqtisodiyotni modernizatsiya qilish va innovatsion rivojlanish masalalari. — Toshkent: O'zbekiston, 2018.
8. Schumpeter J. A. The Theory of Economic Development. — Cambridge: Harvard University Press, 1934.
9. Porter M. E. The Competitive Advantage of Nations. — New York: Free Press, 1990.